

Stratégia rozvoja spoločnosti PKC

Dátum: 3.12.2019

Autor: Mgr. Miroslav Holzmann

1 Úvod

Pri tvorbe stratégie rozvoja spoločnosti je dôležité vnímať oblasť kultúry v širšom kontexte, ako spojitosť medzi umeleckou tvorbou a ekonomickou stránkou.

Zásadným predpokladom stratégie rozvoja organizácie PKC je vytvorenie analýzy, ktorá vyhodnotí súčasný stav programovej ponuky, priestorov, technického a interiérového vybavenia. Zhodnotí silné a slabé stránky, navrhne odporúčania a určí priority.

Úlohou organizácie zriadenej mestom pre oblasť kultúry, je poskytovanie rôznorodých žánrov umenia, spolupráca a podpora amatérskej tvorby, propagácia a zachovanie kultúrneho dedičstva, kreativita a inovácia pri tvorbe programov určených širokému spektru obyvateľstva.

Cieľom nasledovnej stratégie je poskytnúť stručný obraz súčasného stavu spoločnosti a kultúry v meste Pezinok. Nejedná sa o celkovú komplexnú analýzu, ale o stručný sumár dostupných informácií o súčasnom stave.

V kapitole 2 si najskôr ozrejníme čo tvorí kultúru a čo je úlohou samosprávy.

Obr. 1 – koncert Jazz pre Kráľovú, podujatie kultúrneho leta, z ľava Miroslav Holzmann a umelci Erik Rothenstein, Palo Bereza, Karol Csino.

2 Kultúra

„Kultúra je ušľachtilou energiou, utvára identitu a charakter spoločnosti dovnútra i navonok. Tvorí hodnoty, vďaka ktorým je život hodný žitia. Nastavuje kritické zrkadlo spoločenskej realite. Kultúra má základ v slobodnej tvorivosti jednotlivca a spolu s aktivitou kultúrnych skupín sa spája do spoločenského tkaniva kultúry spoločnosti. Kultúra uchováva hodnoty minulosti živé pre prítomnosť a tvorivou reflexiou prítomnosti tvorí hodnoty nové.“

(zdroj: Ministerstvo kultúry SR, 2014. Stratégia rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020)

Kultúra je dôležitým prvkom v rozkvetení spoločnosti, ale aj jednotlivca. Definíciu kultúry opisujú autori rôznymi spôsobmi, niektorí autori však do pojmu „kultúra“ zahŕňajú aj jej ekonomickú hodnotu. Je to logický postup, pretože samotná kultúra potrebuje pre svoj rozvoj financie.

2.1 Podpora kultúry v územnej samospráve

Kultúra a jej podpora je dôležitým prvkom pre zachovanie tradícií v regióne a zabezpečenie duševnej prevahy umeleckých hodnôt obyvateľstva na danom území. Podpora kultúry vychádza predovšetkým z verejných rozpočtov SR.

Základnou úlohou samosprávy je poskytovanie verejných služieb občanom, pretože práve tí by mali byť cieľovou skupinou jej záujmu. Jednou z povinností samosprávy v záujme zvyšovania kultúrneho povedomia je pripraviť vhodné podmienky a podporu pre občanov, ktorí sa chcú slobodne združovať, vytvárať spolky a organizácie.

Občianske združenia a spolky svojou činnosťou prispievajú k rozvoju kultúry a tradícií. Samospráva by tieto aktivity mala podporovať, rešpektovať a zabezpečiť vzájomnú komunikáciu všetkých zúčastnených subjektov v záujme formovania obce/mesta a jeho nasledovného vývoja.

Osobitný systém právnej podpory financovania kultúry z verejných zdrojov vychádza v jednotlivých členských krajinách Rady Európy, kde právo ku kultúre, tvorba a šírenie hodnôt a ďalšie atribúty rozvoja slobodnej kultúry považujú za neodmysliteľné práva zakotvené v Listine základných práv a slobôd. Z tohto všeobecného rámca vychádza špecifická právna úprava jednotlivých aspektov a segmentov kultúry a logicky z toho i podpora kultúry:

- zákony o kultúre,
- zákony o financovaní kultúry,
- zákony o kultúre národnostných a iných menšín a o ich financovaní

Na základe zákona NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky boli bez ohľadu na veľkosť obcí presunuté niektoré kompetencie štátnej správy na obce konkrétne aj na úseku kultúry:

Činnosti na úseku kultúry: príprava podkladov pre rozpočet, príprava materiálov pre mestskú radu a zastupiteľstvo, spolupráca s podnikateľskými organizáciami v oblasti kultúry, spolupráca s cirkvami a komisiami, zabezpečenie tradičných akcií mesta, organizovanie spoločenských podujatí v meste, zabezpečenie akcií v rámci partnerskej spolupráce, prezentácia mesta, propagácia, tlačoviny, podpora a rozvoj cestovného ruchu, spolupráca so subjektmi v rámci cestovného ruchu.

Divadelná činnosť: zriaďovanie, zakladanie, zlučovanie a rušenie profesionálnych divadiel. Podporovanie divadelnej činnosti vo forme účelových prostriedkov, kontrola hospodárenia a účelovosti vynaložených prostriedkov v divadlách obcou zriadených.

Obr. 2.1 – Detský folklórny súbor Magdalénka, pre ktorý som vytvoril počas môjho vedenia v KD Modra zázemie, takisto aj iným amatérskym súborom a divadlám, ktoré fungujú doteraz.

3 Pezinské kultúrne centrum (PKC) v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

Vo vzťahu k orgánom obce je PKC zriadené ako príspevková organizácia. Tento model je osvedčený z dôvodu variability získavania aj iných príspevkov, ako len od mesta. Organizácia môže získať okrem príspevku mesta na základný chod aj sponzorský príspevok, či inú dotáciu napr. z projektov EÚ zameraných na podporu kultúry.

Rozpočet príspevkovej organizácie je proces plánovania výdavkov a príjmov. Stanovia sa požiadavky organizácií na základe porovnania hospodárenia z minulých rokov a premietne sa zistená skutočnosť do plánovaného obdobia. Keďže rozpočet samosprávy musí byť vyrovnaný (príjmy a výdavky), tak aj organizácia PKC musí hospodáriť s vyrovnaným rozpočtom. Proces plánovania a naplnenie očakávaných príjmov/výdavkov je v oblasti kultúry náročná úloha, keďže sa jedná o oblasť kultúry.

PKC sa zameriava vo svojich stanovách na tieto oblasti a činnosti v kultúre:

Kultúrno-spoločenská oblasť: Organizovanie a podpora pri zabezpečovaní kultúrnych, spoločenských a umeleckých podujatí v meste, zabezpečenie činnosti miestneho kina, popularizácia miestnej kultúry.

Vzdelávacia a osvetová činnosť: Organizovanie kurzov a záujmových krúžkov pre širokú verejnosť obyvateľstva, podpora amatérskej činnosti vo všetkých formách, propagácia mesta.

Poskytovanie služieb obyvateľstvu: Rozmiestňovanie plagátov, krátkodobý prenájom miestností a spoločenských sál, technické zabezpečenie podujatí.

Uvádžam príklad výdavkov a príjmov pre roky 2018 a 2019:

Tab. 3.1 Rozpočet PKC príjmy a výdavky.

	Rok 2018	Rok 2019
Príjmy z mesta	282 900	290 000
Vlastné príjmy	225 000	255 700
Výdavky	507 900	545 700

(zdroj: web stránka mesta Pezinok www.pezinok.sk)

Plánované príjmy a výdavky na rok 2019 sú vo výške 545 700,- €, z toho príspevok od zriaďovateľa vo výške 290 000,- €. Z celkového príspevku od zriaďovateľa je 40 000,- € na Vinobranie, t.j. 250 000,- € (Dom kultúry).

Pri tvorbe rozpočtu sa okrem iných položiek tvoria záväzné ukazovatele ako sú aj mzdové prostriedky. Tie sú tvorené na základe zamestnaneckej štruktúry organizácie.

Tab. 3.1 Prehľad o počte zamestnancov PKC

Pozícia	Počet
Riaditeľ	1
Ekonomický úsek	2
Dramaturgia	2
Vrátnica	2
Vedúci prevádzky a kurič	2
Upratovačky	3
Domovník	1
Premietači	3
Dramaturg kina	1
Kino pokladňa	2
Uvádzač	2

Obr. 3.1 Dom kultúry Pezinok

4 Súčasný stav PKC

Pre oblasť kultúry v meste Pezinok neexistuje v súčasnosti jednotná stratégia či koncepcia, ktorá by bola pre organizáciu akýmsi vodítkom pre ďalší rozvoj a fungovanie. PKC v súčasnosti realizuje kultúrne podujatia v priestoroch kultúrneho domu, amfiteátra a exteriéroch mesta. Nižšie uvádzam úryvok z dokumentu vydaným mestom Pezinok:

„Vyhodnotenie kultúrneho života v meste za rok 2018

V roku 2018 sme realizovali 160 podujatí s návštevnosťou 44 114 osôb (mimo Keramických trhov a Vinobrania) a 353 filmových predstavení, z toho v Dome kultúry 261 a v Amfiteátri 92 predstavení s návštevnosťou 25 573 divákov, z toho návštevnosť v kine bola 13 574 a v prírodnom kine 11 999 osôb. Okrem tradičných podujatí, napr. pre detského diváka cyklus Ahoj rozprávka, výchovno-náučné podujatia v spolupráci so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov – Medzníky 2. sv. vojny, rozprávkovo-muzikálové počiny s ŤUKITOUR (Miro Jaroš), FÍHA TRALALA, Rozprávkový karneval, Najmenší festival výchovné koncerty a pre mládež súťaže v cudzích jazykoch, PAFF, akadémiie škôl, koncerty v minulom roku napr. koncert Jaromíra Nohavicu, Václava Neckáča, koncert zahraničného umelca Teryla Bryanta, muzikál KUBO, muzikál Cigánskych diablov s názvom Preklatie, čo boli atraktívne podujatia Mimo iných sme sa spolupodieľali na podujatí Ekotopfilm, ktoré sme realizovali so všetkými peziňskými školami, zorganizovali sme koncert Bratislavského chlapčenského speváckeho zboru, festivaloch DRUMFEST, VÍNNE TRHY, Cestou-necestou a Snow film fest. Pokračovala tradícia Tančiarňí v Dome kultúry Pezinok v spolupráci s OZ Karpatská muška. Každomesačne sme organizovali divadelné predstavenia s významnými umelcami Slovenska i Čiech, koncerty napr. dievčenského speváckeho zboru z Langley School z Anglicka. Strednú a staršiu generáciu zaujali realizované podujatia ako Slnko v nás, 3. ročník HA- MLS-NOS – Jožkove smiechoty – súťaž ľudových rozprávačov. Ako každoročne i v tomto roku sme podporili činnosť FSS Radosť a FSS Obstrléze a spevácky súbor ANIMATUS. Spolupodieľali sme sa na festivaloch Orbis Harmoniae, PAFF, Divadelné konfrontácie, Dychovky v preši. Populárne sú vždy exteriérové podujatia, kde sme sa spolupodieľali na organizovaní Medzinárodného dňa tanca, Keramických trhov, Víťanie Mikuláša v meste a Vianočné trhy, spolu s CVC to bol celomestský Deň detí, Festival pouličného divadla. S Malokarpatským múzeom sme pokračovali v organizovaní podujatia Wine & Art a v našej vlastnej réžii bolo Kultúrne leto 2018. Celkom bolo v exteriéri uskutočnených 25 podujatí. PKC spolupracovalo počas roka 2018 so všetkými kultúrno-spoločenskými, ako i športovými organizáciami v meste, so všetkými školami – zvlášť so ZUŠ E. Suchoňa.

4.1 Dom kultúry

Po technickej stránke je súčasný stav zaostávajúci voči aktuálnym možnostiam a trendom, ktoré sú predmetom mojej stratégie. Technické vybavenie doteraz neprešlo modernizáciou, okrem digitalizácie kina. Interiérové časti vo vestibule na prízemí aj poschodí kultúrneho domu pripomínajú skôr administratívno-obchodný ako kultúrno-spoločenský priestor.

Kinosála disponuje pôvodnými sedadlami, ktoré už nevyhovujú potrebám moderného kina. Spoločenská sála je dlhé roky v pôvodnom a nemodernizovanom stave. Bufet kapacitne nevyhovuje požiadavkám pri organizácii väčších spoločenských podujatí. Malá sála sa využíva len minimálne a je tiež v pôvodnom stave. Toalety na prízemí síce prešli celkovou rekonštrukciou, avšak v súčasnosti sa využívajú ako verejné WC, čím sa v nich znižuje úroveň čistoty a hygieny. Budova bola v minulosti rekonštruovaná, avšak kotolňa ostala v pôvodnom stave.

4.2 Amfiteáter

Voľné priestranstvo prešlo komplexnou rekonštrukciou, boli vymenené sedadlá, zrekonštruované toalety, priestory pokladne a bufetu sú vo vyhovujúcom stave. Amfiteáter premieta filmy v letnej sezóne. Okrem ponuky filmov sa na amfiteátri organizujú koncerty. Amfiteáter je jeden z dôležitých pilierov PKC, okrem kultúrneho využitia obyvateľstva sa po ekonomickej stránke tiež podieľa na tvorbe príjmov.

Tab. 4.1 Porovnanie silných a slabých stránok PKC

Silné stránky PKC	Slabé stránky PKC
<ul style="list-style-type: none"> • dobre zvládnuté hospodárenie, plnenie rozpočtu • postupná rekonštrukcia DK a amfiteátra • priestory a sály v DK s dostatočnou kapacitou • podpora v určitých oblastiach kultúry – amatérske projekty • strategická poloha DK a amfiteátra • 3 sály (malá, spoločenská, veľká sála), 1 zrkadlová sála, 1 galéria • divadelné predstavenia vo veľkej sále • využiteľnosť K (vínne trhy, permoník, tanečné súťaže a spoločenské podujatia, plesy) • propagačné panely v správe PKC 	<ul style="list-style-type: none"> • absencia ucelenej stratégie rozvoja kultúry • absencia analýzy súčasného stavu príslušných opatrení • nevyžitý audiovizuálny fond (nepodané žiadosti na výmenu sedadiel) • podpora a rozvoj z dotácií EÚ (nedostatočné využitie) • slabšia spolupráca s amatérskymi súbormi a OZ • nízke povedomie a propagácia organizácie PKC • verejné toalety v kultúrnom dome • interiér vestibulov v stave administratívno-obchodného priestoru • vstup do DK, priestranstvo pred DK • pôvodné sedadlá v kine • technické vybavenie, ozvučenie, osvetlenie • personálne vybavenie, poddimenzovaná štruktúra organizácie • služby pre propagáciu a tvorbu (web, grafika, tlač..) • obmedzené možnosti parkovania pre návštevníkov podujatí • podujatia zamerané na históriu a tradície mesta

5 Strategická vízia

Kultúra je priestorom pre tvorbu duchovných hodnôt. Nemôže sa rozvíjať bez hmotnej podpory. Kultúra premieňa investície na hodnoty.

Mojou víziou je pozdvihnúť úroveň PKC, aby bolo vnímané ako strategické miesto, pri ktorom sa rozvíja spoločnosť.

Zatraktívniť PKC, aby mesto mohlo využívať priestory aj na reprezentačné účely.

Vytvoriť priestor pre nové súbory, miestne divadlo, hudobný klub.

Zvýšiť umeleckú hodnotu podujatiami, vážnej hudby – hudobné festivaly, opera a zamerať sa na amatérsku tvorbu. Podporiť tvorivosť pre deti a mládež aktivitami v Dome kultúry a Amfiteátri.

Postupnou rekonštrukciou interiérov a exteriérov dosiahnuť vyšší štandard, ktorý zabezpečí intenzívnejší kultúrny a spoločenský zážitok.

Efektívnejšie využiť možnosti čerpania dotácií z EÚ a audiovizuálneho fondu. Zaujať sponzorov ústretovou spoluprácou a zaujímavejšími podujatiami.

Obr. 5.1 Víno a Jazz – podujatie organizované v modranských pivniciach, na ktorom som sa podieľal.

6 Návrh priorit a opatrení

- inovácia ponuky programov
- rekonštrukcia vestibulu
- rekonštrukcia kotolne DK
- úprava priestranstva pred vstupom do budovy
- kompletná výmena sedadiel v kine
- obnovenie inventáru DK, stoličky a stoly
- modernizácia technického vybavenia, ozvučenie, osvetlenie
- nové možnosti v oblasti tvorby podujatí
- spolupráca s OZ a jednotlivcami
- hudobný klub v malej sále
- besedy s domácimi umelcami a hosťami
- podujatia v rámci kultúrneho leta smerovať medzi ľuďmi
- pripraviť novú koncepciu Vinobrania
- využívať amfiteáter aj na iné voľno časové aktivity pre verejnosť

Obr. 6.1 Vybrané podujatia, ktoré som tvoril a organizoval.

7 Záver

Ako Pezinčanovi mi od mojej mladosti záležalo na rozvoji kultúry v našom meste. Účinkoval som a zakladal hudobné projekty, ktoré sa prezentovali na domácej scéne aj v družobných mestách. Vytvoril som priestor pre účinkovanie amatérskych skupín aj profesionálnych umelcov v Music café, ktorú som prevádzkoval.

Využil som príležitosť realizovať sa v susednom meste, kde som ako riaditeľ kultúrneho centra zvyšoval úroveň kultúry niekoľko rokov a zefektívnil som celkové fungovanie mestskej organizácie. Podpísal som sa pod tvorbu nových podujatí a festivalov, prilákal som moderných umelcov. Zrealizoval som digitalizáciu kina, rekonštrukciu budov a ich interiéru. Úspešne som zefektívnil hospodárenie spoločnosti KC.

V súčasnosti sa venujem práci v súkromnej spoločnosti, ktorá prevádzkuje kaviareň v historickom centre Pezinka a ponúka služby v letnej sezóne obyvateľom a návštevníkom mesta. Okrem služieb sa spolupodieľam na podujatiach organizovaných v meste.(koncerty na amfiteátri či v kluboch,.) Spolupracoval som taktiež pri dramaturgii podujatí v Bratislavských hudobných kluboch, ale aj v strediskách kultúry v mestských častiach Karlova Ves a Rača (Vinobranie, Hody, Majáles a Kultúrne leto.) Som aktívnym členom Kultúrnej komisie pri MsZ v Pezinku.

Svoje niekoľkoročné skúsenosti a prax v oblasti kultúry chcem využiť pre ďalší rozvoj kultúrneho a spoločenského života v Pezinku. Chcem poskytnúť priestor mladej i amatérskej tvorbe, vychádzať im v ústrety, vytvárať nové podujatia zamerané i na vážnu hudbu, hudobné divadlo, operu a iné. Podporiť aktivity miestnych spolkov, OZ aj jednotlivcov. Nadviazať spoluprácu a nájsť synergie s miestnymi združeniami a podnikateľmi, pri propagácii a koordinácii organizovaných podujatí v meste.

Exteriérové podujatia ako Kultúrne leto dostať medzi ľudí a spestriť tak letnú sezónu v meste. Tvoriť tematické podujatia zamerané na tradície a históriu. Organizovať podujatia zamerané na peziňských autorov, umelcov (E. Suchoň, L. Reiter. alebo M. Mlsna, strýco Marcin atď.). Organizovať charitatívne projekty s výťažkom pre soc. slabšie skupiny obyvateľstva, vyjsť v ústrety neziskovým organizáciám.

Efektívne hospodáriť s pridelenými financiami a z dotačných fondov realizovať možné investície. Na získavanie príjmov osloviť sponzorov a so súhlasom zriaďovateľa založiť podnikateľskú činnosť.

Posilniť spoluprácu s družobnými mestami vo forme vzájomnej podpory domácich umelcov. Intenzívnejšie propagovať kultúru a mesto Pezinok s využitím moderných dostupných technológií.

Ďakujem za pozornosť.

Mgr. Miroslav Holzmann